

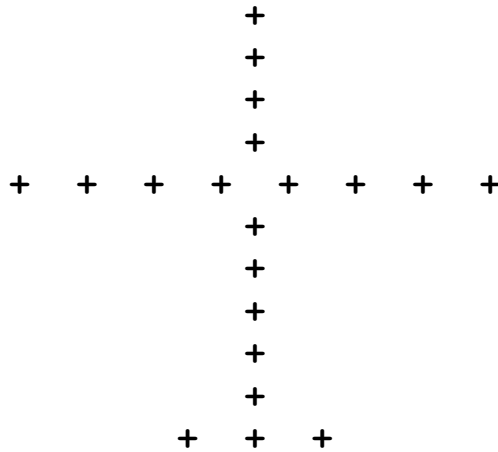
ΔΡΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ Μ. ΜΠΟΥΣΙΑ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ ΜΑΚΡΗ

ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΤΜΩ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ 2000

ΚΑΝΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ ΜΑΚΡΗ

ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΤΜΩ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

Ποίημα Δρος Χαραλάμπους Μ. Μπούσια

*****
*****

Ακροστιχίς ἡ ἐξῆς·

"Αμφιλοχίου, νεοφανοῦς ἀστέρος αἴνος. Χ."

Ῥδὴ α΄. Ἦχος α΄. Ἀναστάσεως ἡμέρα.

Ἀμφιλόχιον, τὸν νέον
νήσου Πάτμου φανὸν
καὶ φωτοφόρον σέλας
θεοεικέλων ἀσκητῶν,
μελωδήμασι λαμπροῖς
ὕμνήσωμεν ἀνακράζοντες· σέμνωμα
Χριστοῦ, χαῖρε, πίστεως.

Μιμητὴν τοῦ τῆς ἀγάπης
εὐκλεοῦς μαθητοῦ
μέλψωμεν, Ἰωάννου,
καὶ ζηλωτὴν τῶν ἀρετῶν
Χριστοδοῦλου τοῦ σεπτοῦ,
μονῆς περικλύστου Πάτμου δομήτορος,
Ἀμφιλόχιον ὄσιον.

Φεγγοβόλον νέον ἄστρον
Ἐκκλησίας Χριστοῦ
ἄκρας χρηστοηθείας
φωταγωγὸν ταῖς ἀστραπαῖς
Πανελλήνων τὸν χορὸν
τιμήσωμεν Ἀμφιλόχιον ὄσιον,
ἀρετῶν ὡς ἀπαύγασμα.

Θεοτοκίον

Ἰλαστήριον τοῦ κόσμου,
Θεοτόκε ἀγνή,
καταφυγὴ καὶ σκέπη,
τὴν μεσιτείαν σου ἀεὶ
ἐκζητοῦμεν πρὸς Θεοῦ
τὸν Λόγον, Ὁν ἀπειράνδρος, Μῆτερ, ἔτεκες
οἱ ποθοῦντες τελείωσιν.

Ὁδὴ γ´. Δεῦτε, πόμα πίωμεν καινόν.

Λάμπων ταπεινώσεως βολαῖς
καὶ φέγγει ἠρτυμένου σοῦ λόγου ἄλατι
ἠϋγάσας πάντων ψυχὰς
πιστῶν, Ἀμφιλόχιε σοφέ,
θεράπον τοῦ Κτίσαντος.

Ὅλβε νήσου Πάτμου ἱερέ,
ἐκόσμησας ἐν χρόνοις ἐσχάτοις ἅπασαν
τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ
τῆ σῆ θεαρέστῳ ἀγωγῇ,
σεμνὲ Ἀμφιλόχιε.

Χαῖρε, Ἀμφιλόχιε, κλεινῶν
Ἀποστόλων ὁ τρίβους βαδίσας, κράζομεν,
ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς
καὶ κόσμου ὀφθεῖς κατευθυντήρ
σοφὸς πρὸς τελείωσιν.

Θεοτοκίον

Ἰθυνον τοὺς δούλους σου ταχὺ
πρὸς μετάνοιαν, Μητέρα σεμνή, καὶ θέωσιν
Ἀμφιλοχίου λιταῖς
τοῦ ἄρτι τὸ κράτος σοῦ Υἱοῦ
τοῦ Θεοῦ δοξάσαντος.

Ὁδὴ δ´. Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς.

Ὁ ἐν Χριστῷ παιδαγωγὸς
καὶ ἀπλανῆς χειραγωγὸς
δήμου χοϊκῶν πρὸς ἀγήρω
πολιτείαν σήμερον
ἀνευφημείσθω ὁσιος,
κλέισμα τῶν Πατρίων καὶ δόξα
τῶν Ὁρθοδόξων, θεόφρον Ἀμφιλόχιος.

Ἕμνολογοῦμεν εὐλαβῶς
σὲ τὸν ξενίζοντα ψυχὰς,
ὥσπερ Ἀβραὰμ τοὺς Ἀγγέλους,
πάτερ Ἀμφιλόχιε,
καὶ θαυμαστῶς θεώμενον
χάριν Κυρίου ἀναπληροῦσαν
ἃ τοῖς αἰτοῦσί σοι διένειμας.

Νεολαμπὲς ὡς ἀληθῶς
τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ
σέλας, Ἀμφιλόχιε, πάντας
τοὺς πιστοὺς ἠγλάϊσας
τῶν ἀρετῶν ἀκτίσι σου

καὶ τῆς σῆς χρηστότητος φέγγει·
διὸ ἐκθύμως τιμῶμεν τὴν μνήμην σου.

Θεοτοκίον

Ἐξ ἀμελείας εἰς βυθὸν
τῆς ἀμαρτίας ἐμπесῶν
σοί, Θεοκυῆτορ, κραυγάζω·
ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου
καὶ ὡς τὸν Πέτρον ἔσωσεν
ἐκ τῶν τῆς θαλάσσης κυμάτων
ὁ σὸς Υἱός, σῶσον τὸν δοῦλόν σου.

ᾠδὴ ε΄. Ὁρθρίσωμεν ὀρθρου βαθέος.

Ὀλόφωτε στιῦλε ἀγάπης
τῶν σὲ καλούντων προφθάνεις
ἀμέσως ἀποδιῶξαι
ἀλγεινὰ νοσήματα
καὶ δυσπραγίαν, ὅσιε,
θαυματουργὲ Ἀμφιλόχιε.

Φῶς ἠκτινοβόλει, παμμάκαρ,
ἢ σὴ μορφῇ καὶ τὸ κάλλος
ἐδείκνυε τῆς ψυχῆς σου,
πάτερ Ἀμφιλόχιε,
τοῖς χριστωνύμοις ἅπασι
πανευλαβῶς προσιοῦσί σοι.

Ἁγίων σεπῶν κοσμιότης,
τῶν ἐσχάτοις τοῖς χρόνοις
λαμπάντων πατέρων πάλαι
ᾧφθης ἰσοστάσιος
καὶ Ἀποστόλων σύμμορφος,
θεοειδὲς Ἀμφιλόχιε.

Θεοτοκίον

Νοήσας ἰσχύς, Θεοτόκε,
τὴν σὴν, ἣν ἔχεις ὡς Μήτηρ
τῆς κτίσεως τοῦ Δεσπότου
μετὰ δέους κράζω σοι·
ταῖς ἱκεσίαις σου δίδου μοι
πλημμελημάτων συγχώρησιν.

ᾠδὴ στ΄. Κατῆλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις.

Ὁ πρᾶος, σεμνός, εὐγενῆς καὶ σοφός,
ἱεραποστόλων τὸ κλέος,
ἐν χρόνοις, οἴμοι, ἀπάντων ἡθῶν
τῆς ἐκπτώσεως

φυτοκόμος ἀρετῆς,
 Ἀμφιλόχιε, ὤφθης.

Ὑμνοῦμεν τὴν σὴν θεαυγῆ βιοτὴν
 καὶ σὴν θήκην προσκυνοῦμεν λειψάνων
 βλυστιάνουσαν τὰς ἰάσεις πιστοῖς,
 Ἀμφιλόχιε,
 ἦν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ
 ἡ μονὴ θησαυρίζει.

Σωφρόνως ἀρτίως πολιτευθεῖς,
 Ἀβραὰμ ὡς ὁ προπάτωρ ξενίας
 οὐκ ἐπιλάθου, ἀλλ' ὡς ἰλαρός,
 Ἀμφιλόχιε,
 δότης πάντας ἀγαθῶν
 σῆς ἀγάπης ἐπλήρου.

Θεοτοκίον

Αἰσχροῶν μου ἐκ λογισμῶν τοῦ βυθοῦ
 τοῦς οἰκέτας σου ἀνάγαγε, Μῆτερ,
 καὶ τὸν κλύδωνα παθῶν μου ταχὺ
 καταπράϋνον
 δωρουμένη μοι πηγὰς
 ἀειρρόυτους δακρύων.

ᾠδὴ ζ´. Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου ρυσάμενος.

Συντόνοις νυχθημέροις καμάτοις σου,
 λαμπρὲ Ἀμφιλόχιε,
 ἦσχυνας ἐχθρὸν
 καὶ μεθοδεΐας τὰς αὐτοῦ
 νοερᾶ προσευχῆ σου διέλυσας
 κραυγάζων· εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ μου,
 ψυχῆς μου ἀγαλλίαμα.

Τὴν νόσον τοῦ καρκίνου ἡ χάρις σου
 ταχύ, Ἀμφιλόχιε,
 φίλε τοῦ Χριστοῦ,
 ἀποδιώκει καὶ πιστοῖς
 ἀσθενοῦσι βραβεύει ὑγίειαν
 βοῶσι· θεραπευτῆς πέλεις θεῖος
 ἐπικαλουμένων σε.

Εὐσπλάγχνῳ οὐρανόθεν σου ὄμματι
 τοῦς σοὶ καταφεύγοντας
 ἶδε, ἀσκητά,
 τῆς νήσου Πάτμου τιμαλφῆς
 καὶ εὐῶδες τῷ ὄντι ἀλάβαστρον
 καὶ κρίζοντας· Ἀμφιλόχιε, χεῖρε,
 θεόφρον εὐσυμπάθητε.

Θεοτοκίον

Ψανίδας μου δακρύων απόσμηξον
 τῷ μάκτρῳ ἀγάπης σου
 καὶ ἱκεσιῶν
 πρὸς τὸν Υἱόν σου καὶ Θεόν,
 Θεοτόκε ἀγνή, ἀειπάρθενε,
 βοῶντος· εὐλογημένη ὑπάρχεις,
 Παντάνασσα πανύμνητε.

Ὤδη η´. Αὐτὴ ἡ κλητὴ.

Ὅσιε Χριστοῦ, Ἀμφιλόχιε σῶφρον,
 ἐπλήρωσας ἀρρήτου
 νῆσον τὴν σὴν εὐωδίας,
 ὅτε ἐκ τῆς χθονὸς
 ἀνεσύρθη σορὸς τῶν λειψάνων σου,
 ἦν νῦν προσκυνοῦντες
 πληρούμεθα χαρίτων.

Σῶζεις ἐκ δεινῶν τοὺς προφέροντας κλησιν
 τὴν θείαν σου ταχέως,
 νέον τῆς πίστεως εὐχος·
 σὺ γὰρ ἄρτι υἱὸν
 ἱερέως ἐπικαλουμένου σε
 ἐκ θανάτου, πάτερ
 θαυματουργέ, ἐρρύσω.

Ἄπας ὁ λαὸς χριστωνύμων σὴν μνήμην
 τὴν θείαν καὶ φωσφόρον
 νῦν, Ἀμφιλόχιε, ἄγει
 καὶ ᾠδαῖς μελιχραῖς
 σὺν Χριστῷ ἀναστάντι γεραίρει σου
 πόνους, οὔσπερ ἔτλης
 πρὸς θέωσιν, τρισμάκαρ.

Θεοτοκίον

Ἰλεων ἡμῖν, Θεοτόκε Παρθένε,
 ἀπέργασαι Υἱόν σου
 καὶ Θεὸν σαῖς πρεσβείαις,
 ἵνα βλάβης ἐχθροῦ
 ῥυσθῶμεν καὶ κινδύνων
 καὶ πειρασμῶν καὶ θλίψεων,
 Κεχαριτωμένη Μῆτερ.

Ὤδη θ´. Φωτίζου, φωτίζου.

**Ἀμφιλοχίου μνήμην
 περιχαρῶς τιμῶντες**

**τοῦ λάμπαντος ἐν Πάτμῳ,
Χριστὸν δοξολογοῦμεν.**

Νεόφωτον ἔρνος
τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ,
Ἀμφιλόχιε πάνυ,
εὐσεβεῖς καθήδυνας
θείαις ὁδομαῖς
σῆς σεμνῆς βιοτιῆς
καὶ ἀρετῆς
σῆς ἀμέτρου μύρω·
διό σε ὕμνοις δοξάζομεν.

**Ὁμότροπος ἐδείχθης
πανσόφων Ἀποστόλων
καὶ θεαυγῶν Ὀσίων,
πνευματοφόρε πάτερ.**

Οὐράνωσον, πάτερ,
τὸ φρόνημα σῶν ἱκετῶν,
ἵνα τοῦ παρόντος
βίου διοδεύσωμεν
τὴν ἀτραπὸν
τὴν στενήν, ἣν καλῶς
καὶ σύ, σεμνέ,
ᾧδευσας ἀρτίως,
πανευκλεές Ἀμφιλόχιε.

**Ἀμφιλοχίου θήκην
κυκλοῦντες τῶν λειψάνων
πληρούμεθα χαρίτων
καὶ θείας εὐωδίας.**

Σὴν μάνδραν ἐν Πάτμῳ
καὶ τὸν χορὸν μοναζουσῶν
ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων
σκέπε, Ἀμφιλόχιε·
σὲ γὰρ φρουρόν,
ταχινὸν ἀρωγὸν
καὶ βοηθὸν
ἔχουσί σε, πάτερ,
καὶ σοὶ ἀεὶ καταφεύγουσι.

**Μὴ παύση ἐποπτεύων
ἡμᾶς τοὺς σὲ τιμῶντας,
πολύολβον Πατρίων
θησαύρισμα καὶ γέρας.**

Θεοτοκίον

Χαρὰ τῶν Ὁρθοδόξων,
Θεοκυῆτορ ἀγαθή,

καὶ παράκλησις πάντων,
ἢ χαρὰ πηγάσασα
κόσμῳ, Χριστόν,
χάρισαί μοι, βοῶ,
Τόκου σεπτοῦ
τοῦ μονογενοῦς σου
χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος πλ. α΄. Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν.

Χαρίτων πλησόν θεϊκῶν,
Πατρίων κλέος, τοὺς ὑμνοῦντας
σὲ ὡς νέον πίστεως φανόν,
Ἀμφιλόχιε.

Δίστιχον

Φερωνύμου σοι τέκνου ὀτρύνσει ἦσεν,
Ἀμφιλόχιε, σοὺς πόνους Χαραλάμπης.

ΤΕΛΟΣ

ΚΑΙ ΔΟΞΑ

ΤΩ ΜΟΝΩ ΑΛΗΘΙΝΩ

ΘΕΩ ΗΜΩΝ

Δρος Χαραλάμπους Μ. Μπούσια
Μ. Υμνογράφου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας

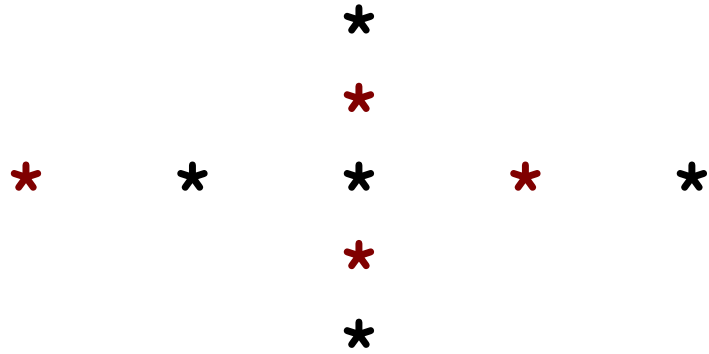
Ἐγκωμιαστικὸς Λόγος

εἰς τὸν ὄσιον καὶ θεοφόρον
Πατέρα ἡμῶν

Ἀμφιλόχιον τὸν ἐν Πάτμῳ

τούπικλην Μακρῆν

Αθῆναι 2003

Ἐγκωμιαστικὸς Λόγος
εἰς τὸν ὄσιον Ἀμφιλόχιον τὸν ἐν Πάτμῳ
τούπικλην Μακρῆν

Εὐλόγησον Πάτερ,

Δεῦτε φιλεόρτων πάντων τὰ συστήματα καινὴν συστησάμενοι πανήγυριν ἐγκωμίων ἄνθεσι καταστέψωμεν τὸν νέον ἐν ὄσιοις πατράσιν ἱεραπόστολον καὶ ἀσκητὴν καὶ ἀπλανῆ ψυχῶν κυβερνήτην, Ἀμφιλόχιον τὸν Πάτμιον. Δεῦτε, λέγω, φιλεόρτων οἱ σύλλογοι τιμήσωμεν σήμερον τὸ γνήσιον τῆς Ὁρθοδοξίας τέκνον, τὸν καταυγάσαντα ὡς λαμπρότατος ἥλιος τὸ νοητὸν τῆς Ἐκκλησίας στερέωμα ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις τῆς δεινῆς ἀποστασίας καὶ ἀπογνώσεως. Ἐν ψυχικῇ οὖν κατανύξει ἀκουσώμεθα τῆς ἀκραιφνοῦς καὶ ὀσιακῆς αὐτοῦ πολιτείας ἀρχόμενοι ἐκ τοῦ ἐφημισμοῦ τῆς σεμνυνομένης ἐν τοῖς σπαργάνοις αὐτοῦ θεοστηρίκτου νήσου Πάτμου, τῆς ἱερᾶς τῆς Ἀποκαλύψεως νήσου καὶ περιδόξου ὀλκάδος τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει πλεούσης καὶ θησαυριζούσης ἐν ταῖς ἀποθήκαις αὐτῆς ἐμπόρευμα πολύτιμον ὀσίων καὶ μαρτύρων καὶ ἁγιασμοῦ δώρων τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος. Ἡ μικρά, ἄσημος καὶ κατείδωλος αὕτη νῆσος τοῦ Δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος τοῦ νοτίου Αἰγαίου, ἡ ἐπιλεγεῖσα ὑπὸ τῶν "δοκούντων ἄρχειν τῶν ἐθνῶν" (Μάρκ. ι´ 42) ὡς τόπος ἐξορίας, ἐπελέγη ὑπὸ τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἡμῶν ὡς τόπος συγγραφῆς τῆς ἱερᾶς Αὐτοῦ Ἀποκαλύψεως καὶ τόπος γεννήσεως, ἀνατροφῆς καὶ ἀσκήσεως πλήθους ἁγίων, τῶν αἰεὶ κοσμοούντων τὸ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως χρυσοποίκιλτον διάδημα. Ἡ ἄσημος νῆσος ἐγένετο διάσημος, ἡ μικρὰ μεγίστη ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, ἡ κατείδωλος ἔμπλεως ἁγιότητος. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ ἠγαπημένος τοῦ Χριστοῦ φίλος, ὁ ἐπὶ τοῦ στήθους Αὐτοῦ πεσὼν ἐν τῷ Δείπνῳ καὶ ἀναλαβὼν τὴν Κυρίαν Θεοτόκον εἰς τὰ ἴδια μετὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκούσιον Σταύρωσιν ὑπῆρξεν ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἐν Πάτμῳ ἁγίων. Ἐσχατος τούτων ὑπῆρξεν ὁ σήμερον ἑορταζόμενος ὄσιος, ὁ τοῦ Ἰκονίου κλεινοῦ ἐπισκόπου καὶ στερόρου

μάρτυρος ἐπώνυμος, ὁ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις εὐαρεστήσας ἄρτι, Ἀμφιλόχιος.

Οὗτος ὁ χρηστὸς καὶ εὐχρηστος τοῦ Θεοῦ δοῦλος ἀκολουθήσας τοῖς βήμασι τῶν ἀποστόλων καὶ ὁσίων στυλὸς καὶ εἰκῶν ἐγένετο τοῖς θέλουσιν εὐσεβῶς ζῆν· διὸ καὶ κατὰ τὸν Γεώργιον Ἀνεξανδρείας ὁ βίος αὐτοῦ, τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτευσάμενου, ὠφελιμώτατός ἐστι τοῖς εὐσεβέσιν, οὐχ ὑπόδειγμα μόνον καὶ τύπος, ἀλλὰ καὶ παράκλησις ὑπάρχει πρὸς ἀρετὴν. Οὗτος διαθερμαίνει τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν πρὸς μίμησιν τῶν ὑπὲρ φύσιν χάριτι θείᾳ κατορθωμάτων.

Πρὸς διήγησιν τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ ὁσίου Ἀμφιλοχίου παρακινεῖ ἡμᾶς καὶ ὁ σόφος Σειραχίδης, ὅστις λέγει· "μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων· καὶ "μὴ παρίδης διήγημα σοφῶν" (Σειράχ η' 9). Ἄλλωστε ἡ διήγησις τῶν πνευματικῶν κατορθωμάτων καὶ τῆς ἀναβάσεως τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸ κατ' εἰκόνα εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν προκαλεῖ ὄχι μόνον ὠφέλειαν εἰς τοὺς ἀκροομένους, ἀλλὰ καὶ πνευματικὴν εὐφροσύνην μεγίστην καθότι "ἐγκωμιαζομένου δικαίου, εὐφρανθήσονται λαοί· ἀθανασία γάρ ἐστὶν ἡ μνήμη αὐτοῦ" (Σοφ. Σολομ. δ' 14). Προσέτι ἡ τιμὴ καὶ ὁ ἔπαινος τῶν Ἁγίων μεταβαίνει πρὸς Αὐτὸν τὸν Κύριον τῆς δόξης, παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα προέρχεται τέλειον (Ἰακωβ. α' 17). Ἄρα ἐγκωμιασμὸς τοῦ ἁγίου σημαίνει δοξολογικὴ αἴνεσις τοῦ ἀγαθοδότη Θεοῦ, τοῦ θαυμαστοῦ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ (Ψαλμ. 67, 35).

Πειθαρχῶν οὖν τοῖς προεκτεθειῖσι λόγοις ἄρχομαι τῆς καταστέψεως τῆς μνήμης τοῦ ἐν ὁσίοις ἐπαναπαυομένου πατρὸς ἡμῶν Ἀμφιλοχίου τοῦ Νέου, δι' ἐγκωμίων καὶ ῥσμάτων μελιχρῶν, οὗ ἐν ἐπιτομῇ θέλω διηγήσασθαι ἀμυδρῶς πως τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ κατορθώματα. Καὶ τοῦτο ἵνα μὴ ἡ λήθη καλύψῃ τὴν ἐπὶ γῆς πολιτείαν, τὴν διὰ καθαρότητα Θεῶ πλησιάσασαν, τοῦ παμαφραεστάτου αὐτοῦ νεαυγοῦς τῆς Πάτμου φωστῆρος.

Ὁ νοητὸς οὗτος ἀστὴρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ τῆς ἰσαγγέλου διαγωγῆς καὶ πολιτείας θιασώτης, ὁ τῶν πάλαι ὁσίων ἀσκητῶν μιμητῆς καὶ ὁμότροπος καὶ ὁ ὑπὸ ἀποστολικοῦ ζήλου ἐμφορούμενος πατήρ, ἀνέτειλεν ἐν τῇ ἐξακούστῳ νήσῳ τῆς Πάτμου ἐκ γονέων ἀπλῶν καὶ πτωχῶν πλὴν τηρητῶν τῶν

εὐαγγελικῶν προσταγμάτων, τοῦ Ἐμμανουὴλ Μακρῆ ἐκ Λειψῶν καὶ τῆς Εἰρήνης Μακρῆ ἐκ Πάτμου. Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἶδε τὴν δεκάτην τρίτην Φεβρουαρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1889 καὶ κατὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀθανάσιος. Ἠγιασμένος ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὁ Ἀθανάσιος οὐδέποτε ἐθήλασε κατὰ τὰς δύο σταυρωσίμους ἡμέρας, τὴν Τετάρτην καὶ τὴν Παρασκευὴν καὶ ἠῦξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληροῦμενον σοφίας καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό (Λουκ. β' 40). Ὁ τακτικὸς ἐκκλησιασμὸς τοῦ μικροῦ Ἀθανασίου ἐν τῇ ἐπιβλητικῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, οὔτινος τὸ Ἀπολυτίκιον ἀπὸ στήθους ἔμαθε ψάλλειν τῇ προτροπῇ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἐστάλαζε δρόσον εὐλαβείας ἐν τῇ ἀγνῇ αὐτοῦ καρδίᾳ. Ἐκ τῶν παιδικῶν αὐτῶν χρόνων ἤρξατο διακονεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπέκειν τοῖς κελεύμασι τῶν προεστώτων. Μετ' ὀλοψύχου χαρᾶς μετέφερεν ἐνδύματα καὶ τρόφιμα τῇ προτροπῇ τοῦ αὐτοῦ ἀναδόχου, ἐπισκόπου Ἀμφιλοχίου, εἰς τὴν περίπυστον μονὴν τῆς ἐν Πάτμῳ Ζωοδόχου Πηγῆς, ὑπηρέτης γενόμενος παιδιόθεν ταῖς νύμφαις τοῦ Χριστοῦ. Ὁ πόθος τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀφιερώσεως αὐτοῦ τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἠῦξανε καὶ θείᾳ χάριτι ἐνεδυναμοῦτο. Ὁ ταπεινὸς καὶ πρᾶος Ἰησοῦς καθίσταται ὁ φωτεινὸς αὐτοῦ ὁδοδείκτης. Ὁ ἱερὸς αὐτοῦ ζῆλος πρὸς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν κατηύθυνεν αὐτὸν ἄγοντα τὸ δέκατον καὶ ἔβδομον ἔτος τῆς αὐτοῦ ἡλικίας εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἐπιστηθίου τοῦ Χριστοῦ φίλου, ἔνθα καὶ καρεῖς μοναχὸς ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀμφιλόχιος. Εὐγνωμόνως ἀναφερόμενος τῷ Κυρίῳ διὰ τὴν τιμητικὴν δι' αὐτὸν κλήσιν παρέδωκεν Αὐτῷ ὅλην τὴν ἔφεσιν τῆς αὐτοῦ καρδίας καὶ τὰς ἀειρρύτους πηγὰς τῶν αὐτοῦ δακρύων. Ἐπίστευε ὁ νεαρὸς μοναχὸς ὅτι ὁ ἐπιλεγεὶς δρόμος εἶναι δρόμος προσφορᾶς, δρόμος θυσίας, δρόμος αὐταπαρνήσεως. Ἡμερησίαν μελέτην, ἐξ ἧς ἀρρύετο ὡς ἐκ πηγῆς ἀφθόνου θάρρους, ὑπομονὴν καὶ δύναμιν, ἔσχε τὴν εὐχὴν τοῦ Ἰησοῦ, ἣν ἐδιδάχθη παρά τινος σπηλαιώτου ἀσκητοῦ, Θεοκτίστου, ὃν ἐπεσκέπτετο χάριν πνευματικῆς ὠφελείας ἐν τῷ πλασίῳ τῆς αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐρημίτας τῆς Πάτμου διακονίας. Νηστευτῆς ἀκαραιφνέστατος ὁ νεαρὸς Ἀμφιλόχιος ἠρέσκετο εἰς λιτὴν τροφήν καὶ οὐδέποτε ἔφθασεν εἰς κορασμόν. Ἔσχε κατὰ νοῦν ὅτι ὁ νοῦς τοῦ

νηστεύοντος καὶ ἐγκρατευομένου καθαρὸς ἐστὶ πάντοτε καὶ ὠθεῖ αὐτὸν εἰς ἀέναον προσευχήν, εἰς προσοχήν καὶ ἐγρήγορσιν. Τούναντίον ὁ νοῦς τοῦ ἀκρατοῦς καὶ ἐπιζητοῦντος κορέσαι τὴν κοιλίαν πληροῦται ἀκαθάρτων ἐννοιῶν καὶ λογισμῶν. Ἐπίσης ὅτι ὁ χορτασμὸς τῆς κοιλίας ξηραίνει τὰ τῆς κατανύξεως δάκρυα, ἐνῶ ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς θλίψις γεννᾷ δάκρυα σωτηριώδη, ὡς ἐν τῇ Κλίμακι ἀναφέρει ὁ θαυμαστὸς Ἰωάννης (Λόγος ιδ, ιε' - ιστ'). Τὴν ἐλαχίστην τροφήν συνώδευεν ὑπὸ ἐπτὰ ἢ ἐννέα ἐλαίας ἐνθυμούμενος τὰ ἐπτὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἢ τὰ ἐννέα τάγματα τῶν Ἀγγελικῶν τάξεων. Φιλοσοφῶν τὴν μεταπτωτικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ κλαίων διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Παραδείσου ἐλογίζετο τὴν γῆν ὡς τόπον ἐξορίας καὶ οὐκ ἔπαυε κηρύττων ὅτι ξένοι καὶ πάροικοί ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ προὔτρεπε πάντας "ὡς πάροικοι καὶ παρεπίδημοι ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς. (Α' Πέτρ. β' 11). Τὸ ἀπέριπτον αὐτοῦ κελλίον ἠγεῖτο παλαίστραν πνευματικὴν, ἐν ᾗ ἐπύκτευε καθ' ἐκάστην "πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου" (Ἐφεσ. στ' 11) καὶ οὐχὶ τόπον ἀναπαύσεως καὶ παρακλήσεως τοῦ αὐτοῦ θνητοῦ σαρκίου.

Ἡ ἐννοια τῆς ἀκτησίας καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἐγγυὸς θανάτου ἦτο βαθύτατα ἐρρίζωμένη ἐν τῇ αὐτοῦ καρδίᾳ, ὥστε ἐπανελάμβανε τὸ τῶν ἀσκητῶν διὰ τὸ κελλίον ῥηθέν· "σήμερον ἐμοῦ, αὔριον ἐτέρου καὶ οὐδέποτε τινος". Ἐν αὐτῷ ἄλλωστε πρὸς διαρκῆ μνήμην θανάτου εἶχε τοποθετήσῃ καὶ ἐν κρανίον νεκροῦ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς· "Καὶ σὺ αὔριο" καὶ μυστικῶς ἐμονολόγει· Ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ καὶ ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει" (Ψαλμ. 102, 13).

Διὰ τὴν αὐστηρὰν αὐτοῦ τάξιν καὶ ἄμεμπτον διαγωγήν ὁ Ἀμφιλόχιος ἐκρίθη ἄξιος τοῦ Μεγάλου Ἀγγελικοῦ Σχήματος, ὃ καὶ ἔλαβε εἰς ἡλικίαν εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἐτῶν παρὰ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ Γέροντος ἐν τῷ ἐρημικῷ καθίσματι τῷ ἐπιλεγομένῳ "τοῦ Ἀπολλώ". Ὁ ἱερὸς αὐτοῦ ἔκτοτε ζῆλος πρὸς ἰσάγγελον βιοτήν οὐκ ἠλλατώθη ἄχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ πνοῆς. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπογραμισθῇ ὅτι καὶ ὡς προΐστάμενος τῆς

Αποκαλύψεως έσκληραγώγει έαυτὸν κοιμώμενος ἐπὶ ξυλίνης κραββάτου μικροτέρας εἰς μάκρος τοῦ ὕψους τοῦ αὐτοῦ σώματος. Ἄλλωστε ὁ χρόνος διὰ γονυκλισίας καὶ έδαφιαίας μετανοίας δέν τοῦ επέτρεπε οὐδὲ τὴν μικρὰν ἐπὶ τοῦ κραββάτου ἀνάπαυσιν. Πολλὰς νύκτας ἐν κατανύξει γονυκλινῶς εὐχόμενος ἤκουε τῶν σημάτων τοῦ ὄρθρου καὶ ἡ κράββατος αὐτοῦ παρέμενε ἀνέπαφος. Καὶ οὐχὶ μόνον δέν ἐθλίβετο, ἀλλ' ἠϋφραίνετο πνευματικῶς γιγνώσκων καλῶς ὅτι ἐν νηστείαις καὶ χαμευνίαις καὶ ἀγρυπνίαις καὶ τῇ λοιπῇ κακοπαθείᾳ καὶ ἀποταξία χρημάτων καὶ κτημάτων, ὡς ὁ Ἄββᾶ Δωρόθεος γράφει ἐν τοῖς Ἀσκητικοῖς αὐτοῦ ἔργοις, ἡ σὰρξ νεκροῦται καὶ ὁ νοῦς ὑψοῦται εἰς σφαίρας ἀρρήτου λαμπρότητος.

Ἡ πρόοδος καὶ ἡ προκοπὴ τοῦ θείου Ἀμφιλοχίου ἐν τῇ θύραθεν σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ συνηύξανε καὶ τὴν νουνέχειαν καὶ τὴν κατὰ Θεὸν προκοπὴν αὐτοῦ καὶ φιλοσοφίαν· ἤκουεν ἐν τοῖς ὡσὶν αὐτοῦ τῶν λόγων τοῦ ἱεροῦ Τακῶβου τοῦ Ἀδελφοθέου λέγοντος· "Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν ; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραότητι σοφίας" (Τακῶβ. γ' 13). Διὸ καὶ ἐφαίνετο, κατὰ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ, ὡσεὶ δένδρον πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων (Ψαλμ. 1, 3), ὅπερ ἔμελλε καρποφορῆσαι καὶ ἀποδοῦναι ἐν καιρῷ ἡδυγεύστους καρποὺς ζωῆς αἰώνιου.

Ἡ ἐν Ἀθωνι παραμονὴ αὐτοῦ πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ ἐργοχείρου τοῦ ξυλογλύπτου καὶ ἡ ἐπικοινωνία μετὰ πατέρων ἐργαζομένων ἀόκνως τὴν νοερὰν προσευχὴν ἴθυνε τὸν Ἀμφιλόχιον πρὸς ἀρετῆς ὀλοκλήρωσιν· ἡ δὲ προσκυνηματικὴ αὐτοῦ ἐπίσκεψις εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, οὗς ἠγίασαν αἱ πόδες τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, ἠϋξήσαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ πρὸς ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν· διὸ καὶ ἐπανελάμβανε τὸ τοῦ Παύλου· "ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ" (Ῥωμ. ι' 15). Τέλος ἡ ἐν Αἰγίνῃ συναναστροφὴ αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὀσίου Νεκταρίου, τοῦ θαυματουργοῦ καὶ ἀοργήτου ἐπισκόπου, ὠδήγησαν τὸν ἀσκητὴν Ἀμφιλόχιον εἰς ἀορηγίας τελειότητα. Οὕτως ὁ νεοφανὴς οὔτος τῆς ἡσυχίας ἐραστῆς ἐκ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ ἐπισκέψεων ὡς μέλισσα φίλεργος ἐτρύγησε τὸ νέκταρ τῆς πρακτικῆς ἰσαγγέλου πολιτείας καὶ τῆς

ιεραποστολικῆς δράσεως, ἐν αἷς διεκρίθη ἄχρι τοῦ εἰρηνικοῦ αὐτοῦ τέλους.

Ἡ καταφλεγόμενη ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔρωτος καρδία τοῦ μοναχοῦ Ἀμφιλοχίου δὲν ἀνεπαύετο μόνον ἐν ταῖς μυστικαῖς χαραῖς καὶ ἀπολαύσεις τῆς μοναδικῆς ἀγωγῆς. Ἠσθάνετο ὑπέυθυνος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ διὰ τὰς ψυχὰς τῶν αὐτοῦ συνανθρώπων, τῶν ἐγγύς καὶ τῶν πόρρω. Ἦκουε τῆς μυστικῆς φωνῆς, ἧς ὁ Παῦλος ἤκουσεν εἰς Τρωάδα· "διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν" (Πραξ. ιστ' 9) λεγούσης αὐτῷ· "ὁ θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι" (Ματθ. θ' 37). Ἐδέετο οὖν ὁ Ἀμφιλόχιος τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλη οὐχὶ μόνον ἄλλους ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ὅπως ἀξιώσῃ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἡγήσασθαι τῶν ἐργατῶν τοῦ θερισμοῦ.

Τὰ ὑπὸ ἀλλόδοξον κατοχὴν στένοντα Δωδεκάνησα ὠραματίζετο ὁ Ἀμφιλόχιος ἐλεύθερα καὶ λιβανωτὸν εὐσεβείας διέβλεπεν ἀνωθρόσκοντα ἐκ πνευματικῶν κυψελῶν, καλλιεργούντων τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν "Βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς" (Ματθ. στ' 10). θέτει ὅθεν πνευματικοὺς στόχους. Ὁραματίζετο μοναστικὰς ἀδελφοτήτας. Δὲν ἐπτοεῖτο ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν συνεργατῶν καὶ οἰκονομικῶν πόρων. Ἡ θεία χάρις, τὸ ἐπίστευε, πάντα τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῖ καὶ ἐθάρρει! "Ἀναζωσάμενος ἰσχυρῶς τὴν ὄσφυν αὐτοῦ ἤρεισε τοὺς βραχίονας αὐτοῦ εἰς ἔργον" (Παροιμ. λα' 17). Ἠγόρασε γῆν. Ἐχλευάσθη διὰ τὴν πευκοφύτευσιν πέριξ τοῦ ἐν ἀνίκμῳ τόπῳ εὐρισκομένου ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως. Αὐτοὶ εἶτα ἰδῶντες τὴν πρόοδον τῶν πευκῶν ὠνόμασαν αὐτὰς Ἀμφιλοχίας! Καὶ ἐπροχῶρει ἀκάθεκτος. Εὐσυμπάθητος ὦν καὶ φιλάνθρωπος, ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐπεθύμει μεταδοῦναι τὴν λυτρωτικὴν χαρὰν, ἣν ὁ ἴδιος ἐβίωνε, εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ θεία χάρις μυστικῶς τὸν ἐπεσκίαζε καὶ ἐπευλόγει τὴν φιλόθεον αὐτοῦ ἐπιθυμίαν.

Κατόπιν πιέσεων ἐν ἔτει 1919 ἐχειροτονήθη διάκονος ἐν τῇ νήσῳ Κῶ καὶ ἤρξατο τῆς ἀποστολικῆς αὐτοῦ δράσεως. Ὑπήνητησεν ἐκεῖσε Ὁθωμανῶ ἀίτοῦντι Χριστιανὸς γενέσθαι. Οἱ κίνδυνοι πολλοί. Ὅμως ὁ Ἀμφιλόχιος τοὺς παρέκάμψε λέγων " τὸν ἐρχόμενον πρὸς με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω" (Ἰω. στ' 37) καὶ παρὰ τὶς ἀντιδράσεις ὠρισμένων τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα ὀνομάζων αὐτὸν Ἰωάννην. Καὶ οὐ

μόνον τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἁγίαν ἡμῶν πίστιν, ἀλλὰ ἐμερίμνησε καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ οἰκονομικὴν ἀποκατάστασιν ἐρχόμενος ὁ ἴδιος πρὸς τοῦτο εἰς Πειραιᾶ.

Εἰς ἡλικίαν τριάκοντα ἐτῶν, ὄριμος πλέον, ἐχειροτονήθη ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου ἐν Σάμῳ δεόμενος τοῦ Ἐπισκόπου τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὅπως καταπέμψη δαψιλῶς ἐπ' αὐτὸν τὴν χάριν τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος. Παρεκάλεσε τὸν Κύριον ὅπως διατηρήσῃ αὐτὸν ἐν τῷ Αὐτοῦ φόβῳ ἄχρι τῆς τελευταίας ἐπὶ γῆς διακονίας αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ θυσιαστηρίῳ. Οὕτω ἡλλοιωμένος καὶ μεταρσιωμένος ἐξήρχετο τοῦ ἱεροῦ βήματος πάντοτε ὁ ὄσιος Ἀμφιλόχιος, ὁ διὰ τοῦτο ἀξιωθεὶς τῆς ἄκρας κατανύξεως καὶ τῆς δωρεᾶς τῶν δακρύων, ἰδίως ἐν τῇ μετουσιώσει τῶν Τιμίων Δώρων. Ὡς καὶ ὁ ἱερεὺς Ἰωάννης, ἐν τῇ Καπαδοκίᾳ καὶ ὁ σύγχρονος ὄσιος Ἰερώνυμος τῆς Αἰγίνης, ὁ ὄσιος Ἀμφιλόχιος ἔβλεπε φλόγας κύκλῳ τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου καὶ τὰ δάκρυα ὡσεὶ χεῖμαρροι ἐξήρχοντο ἐκ τῶν πανάγων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν. Ἐνεκεν τούτου ταυτοποιοῦσε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου μετὰ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων καὶ ἔγραφεν εἰς Κορεάτην ἱεροδιάκονον·

"Ὁ Λειτουργὸς τῶν θείων Μυστηρίων ἰσοβάθμιός ἐστι τῶν ἁγίων Ἀγγέλων τῶν ὑπηρετούντων τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ὅπως οἱ Ἄγγελοι δι' ἀγάπης Χριστῷ συνδοῦνται, οὕτω καὶ σύ, εὐχομαι, ἀναλῶσαι σὸν βίον Χριστῷ συνδούμενος".

Τῇ βοηθείᾳ ἐκλεκτῶν ψυχῶν καὶ δὴ γυναικῶν ἐκ τῶν πέριξ νήσων ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος ἀνέπτυσε τὰ ἱεραποστολικὰ αὐτοῦ σχέδια. Ἰδρυσε τοὺς πρώτους ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐπικρατείᾳ Κύκλους Κυριῶν καὶ Κατηχητικὰ Σχολεῖα Νεανίδων μὲ ἔδραν τὴν τότε καταδυναστευομένην ὑπὸ τῶν ἀζυμιτῶν νήσον Κῶ. Ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ῥόδου, ὃ οἱ Παππικοὶ εἶχον ἐξιταλίσει, καὶ ἱεραποστολικῶς ἠργάσθη εἰς Κάλυμνον, Νίσυρον, Πάτμον καὶ Λέρον. Προσηύχετο καὶ ἠργάζετο. Τὸ "Κρυφὸν Σχολεῖον" ἀνεβίωσε καὶ ὁ σπόρος τῆς εὐσεβείας εὗρισκε γόνιμον ἔδαφος.

Ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος τὸ 1925 διωρίσθη Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Σηλαίου τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἐπὶ δέκα συναπτὰ ἔτη ἔζει τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου, ὅπου

ὠμίλησεν ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐλειτούργει. Ἐξωμολόγει καὶ ἐκήρυττε. Ἰάτρευε τοὺς νοσοῦντας μὲ τὴν μεσιτείαν τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου καὶ ἐπορεύετο τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς νήψεως. Ἐν ἔτει 1935 ἀνέλαβε τὴν ἡγουμενίαν τῆς Μονῆς τοῦ Θεολόγου, θέσιν τὴν ὁποίαν μετὰ δυσκολίας ἐκράτησεν ἐπὶ διετίαν. Ὁ ἀρχέκακος ὁμως Βελίαρ, ὅστις ὡς λέων βρυχᾶται, ἐζήτηει νὰ καταπίῃ (Ἀ΄ Πητρ. ε΄ 8) τὸν ἀκάματον ἐργάτην τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ὁ Κύριος ἐπέτρεψε τὸν πειρασμὸν διὰ νὰ λάβῃ ὁ Ἀμφιλόχιος καὶ τὸ στέφος τῆς μαρτυρικῆς ὁμολογίας.

Τὰ δόλια καὶ ὑπουλα σκληδία τῶν ἀλλοδόξων κατακτητῶν δὲν ἤγγιζον τὴν γνήσιον Ὁρθόδοξον Ἑλληνα, εἰς τὰ φλέβας τοῦ ὁποίου ἔρρεε αἷμα ἡρώων. Ἐκρατεῖ τὴν σημαία τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ὑψηλὰ καὶ ἀντέδρα μὲ θαυμαστὸν ψυχικὸν σθένος εἰς τοὺς ἀζυμίτας. Ἐνεκα τούτου ἐπεσημάνθη ὡς πρόσωπον ἐπικίνδυνον καὶ οἱ κινήσεις αὐτοῦ ἐτέθησαν ὑπὸ παρακαλούθησιν. Εὐρέθη ὁμως καὶ ἐδῶ Ἰούδας, ὁ ὁποῖος προέδωκε τὸν Γέροντα. Οὗτος προήρχετο ἐκ τῶν κόλπων τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος. Ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος ἀπεμακρύνθη βιαίως τῆς ἡγουμενίας, διὰ νὰ πληρώσῃ διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἅπαν τὸ χειμαζόμενον τῆς Ἑλλάδος Ὁρθόδοξον πλήρωμα. Ὅπως παλαιότερον οἱ Κολλυβάδες ἐξῆλθον τοῦ Ἀγιωνύμου Ὄρους καὶ τὰς λαμπάδας τῆς εὐσεβείας ἤναψαν ἐν ταῖς νήσοις τῆς Ἑλλάδος, οὕτω καὶ ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος ἐξορισθεὶς τῆς Πάτμου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἀποστόλων τρίβοις ἠκολούθησε καὶ Χριστὸν ἐδίδαξεν ἐν τῆς Ἑλλάδος τοῖς πέρασιν. Ἡπειρος, Μακεδονία καὶ Κρήτη ἐγεύθησαν τῶν λόγων τοῦ διαπρυσίου ἱεροκήρυκος. Ὁ ἀγαθὸς σπορευὺς Ἀμφιλόχιος ἔσπειρε τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκαμάτως καὶ ἤξιώθη ἀπολαῦσαι πλουσίου πνευματικοῦ ἀμητοῦ. Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ χρόνου τῆς ἐξορίας αὐτοῦ ἐν ἔτει 1939 ὁ Ἀμφιλόχιος ἐπέστρεψε πανηγυρικῶς εἰς Πάτμον, ἔνθα ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τὴν πνευματικὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν ἐν αὐτῇ μοναζουσῶν. Ἡ φροντίς ὁμως αὐτοῦ δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν τὸν ἄνω μονήν. Τὸ ἀποστολικὸν καὶ πατερικὸν πνεῦμα τοῦ Γέροντος Ἀμφιλοχίου δὲν εἶχεν ὅρια. Πάντοτε ἰλαρός, εὐπροσῆγορος, ἀπλοῦς, ταπεινὸς καὶ ἀνεξίκακος

ὑπεδέχετο τοὺς πάντας, ἐγγραμμάτους καὶ ἀγραμμάτους μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης. Εἶλκυε καὶ ἀνέπαυε πιστοὺς πάσης ἡλικίας, ἀκόμη καὶ τὰ παιδιά. Εἶχε τὴν δύναμιν νὰ κύπτη μετὰ πατρικῆς ἀγάπης εἰς τὰ τραύματα τῶν ψυχῶν καὶ νὰ χέη βάλσαμον παρηγορίας ἐν αὐταῖς, βάλσαμον ἀγάπης Χριστοῦ. Ἐδίδε θάρρους εἰς τοὺς ἐμπεριστάτους καὶ κάμνοντας καὶ μετὰ διακρίσεως ἐφήρμοζε τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἐξομολογουμένους. Ἡ εὐχὴ τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἔλλειπε ποτὲ ἀπὸ τὰ χεῖλη καὶ τὴν καρδίαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Αἰγαίοπελαγίτου ἀσκητοῦ.

Χάριτι θεία ὁ ὀσιος Ἀμφιλόχιος ἔφθασεν εἰς βαθύτατον γῆρας. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ὁμῶς αὐτοῦ παρέμενεν ὡς καὶ τὸ σφρίγος νεανικό. Ἡ φήμη τῆς αὐτοῦ ἀγιότητος ἐξῆλθεν τῶν ὀρίων τῆς Ἑλλάδος καὶ πλῆθος κόσμου κατέφευγεν εἰς τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ νουθεσίας καὶ προτροπὰς. Ὁ καιρὸς ὁμῶς τῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ, τοῦ νήψαντος, κακοπαθήσαντος καὶ ἔργον ποιήσαντος εὐαγγελιστοῦ ἐφέστηκε (Β΄ Τιμοθ. δ΄ 6). Ἐπιθυμίαν ἔσχεν " εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι" (Φιλιπ. α΄ 23). Δαψιλῶς δοὺς πάσαις ταῖς μοναζούσαις τὴν αὐτοῦ εὐλογίαν παρέδωκε τὴν ἀγίαν αὐτοῦ ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος (Ἐβρ. ι΄ 31) τῇ 16ῃ Ἀπριλίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1970.

Ὁ ὀσιος Ἀμφιλόχιος ἐδόξασε τὸν Κύριον διὰ τῆς αὐτοῦ ὀσιακῆς πολιτείας καὶ ὁ Κύριος, ὁ τοῖς ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ Αὐτοῦ θαυμαστώσας (Ψαλμ. 15, 3) τὸν ἀντεδόξασε θαυμάτων πλήθει. Τὸ τίμιον αὐτοῦ σκῆνος ἀνακομισθὲν ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἐννεακσιοστῷ καὶ ὀγδοηκοστῷ εὐρέθη κροκοβαφὲς καὶ μυροβόλον. Εὐωδίας ἀρρήτου ἐπληρώθησαν τὰ σύμπαντα ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς αὐτοῦ ἀνακομιδῆς τῶν ὀστέων. Ἐκτοτε ἡ θήκη τῶν χαριτοβρύτων καὶ πανσέπτων αὐτοῦ λειψάνων ἐδείχθη ἀκεσώδυνον φρέαρ καὶ πηγὴ ἄλλη Σιλωάμ.

Ἄπειρα τὰ καταγεγραμμένα θαύματα καὶ αἱ ἰάσεις αἱ ἐπιτελεσθεῖσαι τῇ πρεσβείᾳ καὶ χάριτι τοῦ νεοφανοῦς αὐτοῦ τῆς Πάτμου ὀσίου, τοῦ θαυματουργοῦ, λέγω, Ἀμφιλοχίου.

Αὐτὸν οὖν ἀξιοχρέως μακαρίζοντες, πάντες χριστῶνυμοι, ὀλοθύμῳ ψυχῆς ἐφέσει δόξαν ἀέναον πέμψωμεν τῇ ὑπερσυνήτῳ καὶ ζωοποιῷ Τριάδι, τῷ

Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Δίστιχον.

**Ἐγκωμίοις ἔστεψεν Ἀμφιλόχιον
Ἀμφιλοχίου ὀτρύνσει Χαραλάμπης.**

Τ Ε Λ Ο Σ

Κ Α Ι Δ Ο Ξ Α

Τ Ω Μ Ο Ν Ω Α Λ Η Θ Ι Ν Ω

Θ Ε Ω Η Μ Ω Ν

**Βιογραφικὸν ἀπάνθισμα
τοῦ ἐν Ὀσίοις ἐπαναπαυομένου Γέροντος
Ἀμφιλοχίου τούπικλην Μακρῆ
τοῦ ἐν Πάτμῳ**

Ἀμφιλόχιος, ὁ χρηστὸς καὶ εὐχρηστος τοῦ Θεοῦ δοῦλος ἀκολουθήσας τοῖς βήμασι τῶν ἀποστόλων καὶ ὁσίων στυλὸς καὶ εἰκὼν ἐγένετο τοῖς θέλουσιν εὐσεβῶς ζῆν· διὸ καὶ κατὰ τὸν Γεώργιον Ἀλεξανδρείας ὁ βίος αὐτοῦ, τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτευσάμενου, ὠφελιμώτατός ἐστι τοῖς εὐσεβέσιν, οὐχ ὑπόδειγμα μόνον καὶ τύπος, ἀλλὰ καὶ παράκλησις ὑπάρχει πρὸς ἀρετὴν. Οὗτος διαθερμαίνει τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν πρὸς μίμησιν τῶν ὑπὲρ φύσιν χάριτι θείᾳ κατορθωμάτων.

Πρὸς διήγησιν τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ Γέροντος Ἀμφιλοχίου παρακινεῖ ἡμᾶς καὶ ὁ σόφος Σειραχίδης, ὅστις λέγει· "μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων· καὶ "μὴ παρίδῃς διήγημα σοφῶν" (Σειραχὴ 9), καθότι "ἐγκωμιαζομένου δικαίου, εὐφρανθήσονται λαοί· ἀθανασία γάρ ἐστὶν ἡ μνήμη αὐτοῦ" (Σοφ. Σολομ. δ' 14). Προσέτι ἡ τιμὴ καὶ ὁ ἔπαινος τῶν Ἁγίων μεταβαίνει πρὸς Αὐτὸν τὸν Κύριον τῆς δόξης, παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα προέρχεται τέλειον (Ἰακωβ. α' 17).

Ὁ νοητὸς οὗτος ἀστήρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ τῆς ἰσαγγέλου διαγωγῆς καὶ πολιτείας θιασώτης, ὁ τῶν πάλαι ὁσίων ἀσκητῶν μιμητῆς καὶ ὁμότροπος καὶ ὁ ὑπὸ ἀποστολικοῦ ζήλου ἐμφορούμενος πατήρ, ἀνέτειλεν ἐν τῇ ἐξακούστῳ νήσῳ τῆς Πάτμου ἐκ γονέων ἀπλῶν καὶ πτωχῶν πλὴν τηρητῶν τῶν εὐαγγελικῶν προσταγμάτων, τοῦ Ἐμμανουὴλ Μακρῆ ἐκ Λειψῶν καὶ τῆς Εἰρήνης Μακρῆ ἐκ Πάτμου. Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἶδε τὴν δεκάτην τρίτην Φεβρουαρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1889 καὶ κατὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀθανάσιος. Ἠγιασμένος ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὁ Ἀθανάσιος οὐδέποτε ἐθήλασε κατὰ τὰς δύο σταυρωσίμους ἡμέρας, τὴν Τετάρτην καὶ τὴν Παρασκευὴν καὶ ἠῤῥξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληροῦμενον σοφίας καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό (Λουκ. β' 40). Ὁ τακτικὸς ἐκκλησιασμὸς τοῦ μικροῦ Ἀθανασίου ἐν τῇ ἐπιβλητικῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου

τοῦ Θεολόγου, οὗτινος τὸ Ἀπολυτίκιον ἀπὸ στήθους ἔμαθε ψάλλειν τῇ προτροπῇ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἐστάλαζε δρόσον εὐλαβείας ἐν τῇ ἀγνῇ αὐτοῦ καρδίᾳ. Ἐκ τῶν παιδικῶν αὐτῶν χρόνων ἤρξατο διακονεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπέκειν τοῖς κελεύμασι τῶν προεστώτων. Μετ' ὀλοψύχου χαρᾶς μετέφερεν ἐνδύματα καὶ τρόφιμα τῇ προτροπῇ τοῦ αὐτοῦ ἀναδόχου, ἐπισκόπου Ἀμφιλοχίου, εἰς τὴν περίπυστον μονὴν τῆς ἐν Πάτμῳ Ζωοδόχου Πηγῆς, ὑπηρέτης γενόμενος παιδιόθεν ταῖς νύμφαις τοῦ Χριστοῦ. Ὁ πόθος τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀφιερώσεως αὐτοῦ τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἠϋξανε καὶ θείᾳ χάριτι ἐνεδυναμοῦτο. Ὁ ταπεινὸς καὶ πρᾶος Ἰησοῦς καθίσταται ὁ φωτεινὸς αὐτοῦ ὁδοδείκτης. Ὁ ἱερὸς αὐτοῦ ζῆλος πρὸς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν κατηύθυνεν αὐτὸν ἄγοντα τὸ δέκατον καὶ ἔβδομον ἔτος τῆς αὐτοῦ ἡλικίας εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἐπιστηθίου τοῦ Χριστοῦ φίλου, ἔνθα καὶ καρεῖς μοναχὸς ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀμφιλόχιος. Εὐγνωμόνως ἀναφερόμενος τῷ Κυρίῳ διὰ τὴν τιμητικὴν δι' αὐτὸν κλήσιν παρέδωκεν Αὐτῷ ὅλην τὴν ἔφεσιν τῆς αὐτοῦ καρδίας καὶ τὰς ἀειρρύτους πηγὰς τῶν αὐτοῦ δακρύων. Ἐπίστευε ὁ νεαρὸς μοναχὸς ὅτι ὁ ἐπιλεγεῖς δρόμος εἶναι δρόμος προσφορᾶς, δρόμος θυσίας, δρόμος αὐταπαρνήσεως. Ἡμερησίαν μελέτην, ἐξ ἧς ἀρρύετο ὡς ἐκ πηγῆς ἀφθόνου θάρρους, ὑπομονῆν καὶ δύναμιν, ἔσχε τὴν εὐχὴν τοῦ Ἰησοῦ, ἣν ἐδιδάχθη παρά τινος σπηλαιώτου ἀσκητοῦ, Θεοκτίστου, ὃν ἐπεσκέπτετο χάριν πνευματικῆς ὠφελείας ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐρημίτας τῆς Πάτμου διακονίας.

Νηστευτῆς ἀκαραιφνέστατος ὁ νεαρὸς Ἀμφιλόχιος ἠρέσκετο εἰς λιτὴν τροφήν καὶ οὐδέποτε ἔφθασεν εἰς κορασμόν. Ἔσχε κατὰ νοῦν ὅτι ὁ νοῦς τοῦ νηστεύοντος καὶ ἐγκρατευομένου καθαρὸς ἐστὶ πάντοτε καὶ ὠθεῖ αὐτὸν εἰς ἀέναον προσευχὴν, εἰς προσοχὴν καὶ ἐγρήγορσιν. Τοῦναντίον ὁ νοῦς τοῦ ἀκρατοῦς καὶ ἐπιζητοῦντος κορέσαι τὴν κοιλίαν πληροῦται ἀκαθάρτων ἐννοιῶν καὶ λογισμῶν. Ἐπίσης ὅτι ὁ χορτασμὸς τῆς κοιλίας ξηραίνει τὰ τῆς κατανύξεως δάκρυα, ἐνῶ ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς θλιψίς γεννᾷ δάκρυα σωτηριώδη, ὡς ἐν τῇ Κλίμακι ἀναφέρει ὁ θαυμαστὸς Ἰωάννης (Λόγος ιδ, ιε' - ιστ'). Τὴν ἐλαχίστην τροφήν συνώδευεν ὑπὸ ἐπτὰ ἢ

έννέα έλαίας ένθυμούμενος τὰ έπτα χαρίσματα τοῦ άγίου Πνεύματος ἢ τὰ έννέα τάγματα τῶν Άγγελικῶν τάξεων. Φιλοσοφῶν τὴν μεταπτωτικὴν κατάστασιν τοῦ άνθρώπου καὶ κλαίων διὰ τὴν άπώλειαν τοῦ Παραδείσου έλογίζετο τὴν γῆν ὡς τόπον έξορίας καὶ οὐκ έπαυε κηρύττων ὅτι ξένοι καὶ πάροικοί έσμεν έν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ προὔτρεπε πάντας "ὡς πάροικοι καὶ παρεπίδημοι απέχεσθαι τῶν σαρκικῶν έπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατά τῆς ψυχῆς. (Α΄ Πετρ. β΄ 11). Τὸ άπέριπτον αὐτοῦ κελλίον ἠγεῖτο παλαίστραν πνευματικὴν, έν ἣ έπύκτευε καθ' έκάστην "πρὸς τὰς άρχάς, πρὸς τὰς έξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου" (Έφεσ. στ΄ 11) καὶ οὐχὶ τόπον άναπαύσεως καὶ παρακλήσεως τοῦ αὐτοῦ θνητοῦ σαρκίου.

Ἡ έννοια τῆς άκτησίας καὶ ἡ μνήμη τοῦ έγγυς θανάτου ἦτο βαθύτατα έρρίζωμένη έν τῇ αὐτοῦ καρδίᾳ, ὡστε έπανελάμβανε τὸ τῶν άσκητῶν διὰ τὸ κελλίον ρήθέν. "σῆμερον έμοῦ, αὔριον έτέρου καὶ οὐδέποτε τινος". Έν αὐτῷ άλλωστε πρὸς διαρκῆ μνήμην θανάτου εἶχε τοποθετήσει καὶ έν κρανίον νεκροῦ μετὰ τῆς έπιγραφῆς. "Καὶ σὺ αὔριο" καὶ μυστικῶς έμονολόγει. Άνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αὶ ἡμέραι αὐτοῦ καὶ ὡσεὶ άνθος τοῦ άγροῦ οὕτως έξανθήσει" (Ψαλμ. 102, 13).

Διὰ τὴν αὐστηρὰν αὐτοῦ τάξιν καὶ άμεμπτον διαγωγὴν ὁ Άμφιλόχιος έκρίθη άξιος τοῦ Μεγάλου Άγγελικοῦ Σχήματος, ὃ καὶ έλαβε εἰς ἠλικίαν εἴκοσι καὶ τεσσάρων έτῶν παρὰ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ Γέροντος έν τῷ έρημικῷ καθίσματι τῷ έπιλεγομένῳ "τοῦ Άπολλῶ". Ὁ ιερὸς αὐτοῦ έκτοτε ζῆλος πρὸς ισάγγελον βιοτὴν οὐκ ἠλλατώθη άχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ πνοῆς. Άρκεῖ μόνον νὰ ὑπογραμισθῆ ὅτι καὶ ὡς προϊστάμενος τῆς Άποκαλύψεως έσκληραγῶγει έαυτὸν κοιμώμενος έπὶ ξυλίνης κραββάτου μικροτέρας εἰς μάκρος τοῦ ὕψους τοῦ αὐτοῦ σώματος. Άλλωστε ὁ χρόνος διὰ γονυκλισίας καὶ έδαφιαίας μετανοίας δέν τοῦ επέτρεπε οὐδὲ τὴν μικρὰν έπὶ τοῦ κραββάτου άνάπαυσιν. Πολλὰς νύκτας έν κατανύξει γονυκλινῶς εύχόμενος ἠκουε τῶν σημάτων τοῦ ὀρθρου καὶ ἡ κράββατος αὐτοῦ παρέμενε άνέπαφος. Καὶ οὐχὶ μόνον δέν έθλίβετο, άλλ' ηὔφραίνετο πνευματικῶς γιγνώσκων καλῶς ὅτι έν νηστείαις καὶ χαμευνίαις

καὶ ἀγρυπνίαις καὶ τῇ λοιπῇ κακοπαθείᾳ καὶ ἀποταξίᾳ χρημάτων καὶ κτημάτων, ὡς ὁ Ἀββᾶ Δωρόθεος γράφει ἐν τοῖς Ἀσκητικοῖς αὐτοῦ ἔργοις, ἡ σὰρξ νεκροῦται καὶ ὁ νοῦς ὑψοῦται εἰς σφαίρας ἀρρήτου λαμπρότητος.

Ἡ πρόοδος καὶ ἡ προκοπὴ τοῦ θείου Ἀμφιλοχίου ἐν τῇ θύραθεν σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ συνηύξανε καὶ τὴν νουνέχειαν καὶ τὴν κατὰ Θεὸν προκοπὴν αὐτοῦ καὶ φιλοσοφίαν· ἤκουεν ἐν τοῖς ὡσὶν αὐτοῦ τῶν λόγων τοῦ ἱεροῦ Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου λέγοντος· "Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραότητι σοφίας" (Ἰακωβ. γ' 13). Διὸ καὶ ἐφαίνετο, κατὰ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ, ὡσεὶ δένδρον πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων (Ψαλμ. 1, 3), ὅπερ ἔμελλε καρποφορῆσαι καὶ ἀποδοῦναι ἐν καιρῷ ἡδυγεύστους καρποὺς ζωῆς αἰωνίου.

Ἡ ἐν Ἄθωνι παραμονὴ αὐτοῦ πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ ἐργοχείρου τοῦ ξυλογλύπτου καὶ ἡ ἐπικοινωνία μετὰ πατέρων ἐργαζομένων ἀόκνως τὴν νοερὰν προσευχὴν ἴθυνε τὸν Ἀμφιλόχιον πρὸς ἀρετῆς ὀλοκλήρωσιν· ἡ δὲ προσκυνηματικὴ αὐτοῦ ἐπίσκεψις εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, οὓς ἠγίασαν αἱ πόδες τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, ἠΰξησαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ πρὸς ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν· διὸ καὶ ἐπανελάμβανε τὸ τοῦ Παύλου· "ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ" (Ῥωμ. ι' 15). Τέλος ἡ ἐν Αἰγίνῃ συναναστροφή αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὀσίου Νεκταρίου, τοῦ θαυματουργοῦ καὶ ἀοργήτου ἐπισκόπου, ὠδήγησαν τὸν ἀσκητὴν Ἀμφιλόχιον εἰς ἀορηγίας τελειότητα. Οὕτως ὁ νεοφανὴς οὔτος τῆς ἡσυχίας ἐραστῆς ἐκ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ ἐπισκέψεων ὡς μέλισσα φίλεργος ἐτρύγησε τὸ νέκταρ τῆς πρακτικῆς ἰσαγγέλου πολιτείας καὶ τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως, ἐν αἷς διεκρίθη ἄχρι τοῦ εἰρηνικοῦ αὐτοῦ τέλους.

Ἡ καταφλεγόμενη ὑπὸ τοῦ θείου ἔρωτος καρδίᾳ τοῦ μοναχοῦ Ἀμφιλοχίου δὲν ἀνεπαύετο μόνον ἐν ταῖς μυστικαῖς χαραῖς καὶ ἀπολαύσεις τῆς μοναδικῆς ἀγωγῆς. Ἡσθάνετο ὑπέυθυνος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διὰ τὰς ψυχὰς τῶν αὐτοῦ συνανθρώπων, τῶν ἐγγύς καὶ τῶν πόρρω. Ἦκουε τῆς μυστικῆς φωνῆς, ἧς ὁ Παῦλος ἤκουσεν εἰς Τρωάδα· "διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν" (Πραξ. ιστ' 9) λεγούσης αὐτῷ· "ὁ

θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι" (Ματθ. θ' 37). Ἐδέετο οὖν ὁ Ἀμφιλόχιος τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλη οὐχὶ μόνον ἄλλους ἔργατας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ὅπως ἀξιῶσθαι αὐτὸν τὸν ἴδιον ἠγήσασθαι τῶν ἔργατῶν τοῦ θερισμοῦ.

Τὰ ὑπὸ ἀλλόδοξον κατοχὴν στένοντα Δωδεκάνησα ὠραματίζετο ὁ Ἀμφιλόχιος ἐλεύθερα καὶ λιβανωτὸν εὐσεβείας διέβλεπεν ἀνωθρόσκοντα ἐκ πνευματικῶν κυψελῶν, καλλιεργούντων τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν "Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς" (Ματθ. στ' 10). Θέτει ὅθεν πνευματικοὺς στόχους. Ὁραματίζετο μοναστικὰς ἀδελφοτήτας. Δὲν ἐπτοεῖτο ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν συνεργατῶν καὶ οἰκονομικῶν πόρων. Ἡ θεία χάρις, τὸ ἐπίστευε, πάντα τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῖ καὶ ἐθάρρει! "Ἀναζωσάμενος ἰσχυρῶς τὴν ὄσφυν αὐτοῦ ἤρεισε τοὺς βραχίονας αὐτοῦ εἰς ἔργον" (Παροιμ. λα' 17). Ἠγόρασε γῆν. Ἐχλευάσθη διὰ τὴν πευκοφύτευσιν πέριξ τοῦ ἐν ἀνίκμῳ τόπῳ εὐρισκομένου ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως. Αὐτοὶ εἶτα ἰδῶντες τὴν πρόοδον τῶν πευκῶν ὠνόμασαν αὐτὰς Ἀμφιλοχίας! Καὶ ἐπροχώρει ἀκάθεκτος. Εὐσυμπάθητος ὢν καὶ φιλάνθρωπος, ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐπεθύμει μεταδοῦναι τὴν λυτρωτικὴν χαρὰν, ἣν ὁ ἴδιος ἐβίωνε, εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ θεία χάρις μυστικῶς τὸν ἐπεσκίαζε καὶ ἐπευλόγει τὴν φιλόθεον αὐτοῦ ἐπιθυμίαν.

Κατόπιν πιέσεων ἐν ἔτει 1919 ἐχειροτονήθη διάκονος ἐν τῇ νήσῳ Κῶ καὶ ἤρξατο τῆς ἀποστολικῆς αὐτοῦ δράσεως. Ὑπήντησεν ἐκεῖσε Ὀθωμανῶ ἀίτοῦντι Χριστιανὸς γενέσθαι. Οἱ κίνδυνοι πολλοί. Ὅμως ὁ Ἀμφιλόχιος τοὺς παρέκάμψε λέγων " τὸν ἐρχόμενον πρὸς με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω" (Ἰω. στ' 37) καὶ παρὰ τὶς ἀντιδράσεις ὠρισμένων τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα ὀνομάζων αὐτὸν Ἰωάννην. Καὶ οὐ μόνον τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἀγίαν ἡμῶν πίστιν, ἀλλὰ ἐμερίμνησε καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ οἰκονομικὴν ἀποκατάστασιν ἐρχόμενος ὁ ἴδιος πρὸς τοῦτο εἰς Πειραιᾶ.

Εἰς ἡλικίαν τριάκοντα ἐτῶν, ὄριμος πλέον, ἐχειροτονήθη ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου ἐν Σάμῳ δεόμενος τοῦ Ἐπισκόπου τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὅπως καταπέμψῃ δαψιλῶς ἐπ' αὐτὸν τὴν χάριν τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος. Παρεκάλεσε τὸν Κύριον ὅπως διατηρήσῃ αὐτὸν ἐν τῷ Αὐτοῦ φόβῳ

ἄχρι τῆς τελευταίας ἐπὶ γῆς διακονίας αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ θυσιαστηρίῳ. Οὕτω ἠλλοιωμένος καὶ μεταρσιωμένος ἐξήρχετο τοῦ ἱεροῦ βήματος πάντοτε ὁ ὄσιος Ἀμφιλόχιος, ὁ διὰ τοῦτο ἀξιωθεὶς τῆς ἄκρας κατανύξεως καὶ τῆς δωρεᾶς τῶν δακρύων, ἰδίως ἐν τῇ μετουσιώσει τῶν Τιμίων Δώρων. Ὡς καὶ ὁ ἱερεὺς Ἰωάννης, ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ καὶ ὁ σύγχρονος ὄσιος Ἰερώνυμος τῆς Αἰγίνης, ὁ ὄσιος Ἀμφιλόχιος ἔβλεπε φλόγας κύκλῳ τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου καὶ τὰ δάκρυα ὡσεὶ χεῖμαρροι ἐξήρχοντο ἐκ τῶν πανάγων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν. Ἐνεκεν τούτου ταυτοποιοῦσε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου μετὰ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων καὶ ἔγραφεν εἰς Κορεάτην ἱεροδιάκονον·

"Ὁ Λειτουργὸς τῶν θείων Μυστηρίων ἰσοβάθμιός ἐστι τῶν ἁγίων Ἀγγέλων τῶν ὑπηρετούντων τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ὅπως οἱ Ἄγγελοι δι' ἀγάπης Χριστοῦ συνδοῦνται, οὕτω καὶ σύ, εὐχομαι, ἀναλῶσαι σὸν βίον Χριστῷ συνδούμενος".

Τῇ βοηθείᾳ ἐκλεκτῶν ψυχῶν καὶ δὴ γυναικῶν ἐκ τῶν πέριξ νήσων ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος ἀνέπτυσσε τὰ ἱεραποστολικά αὐτοῦ σχέδια. Ἰδρυσε τοὺς πρώτους ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐπικρατείᾳ Κύκλους Κυριῶν καὶ Κατηχητικὰ Σχολεῖα Νεανίδων μὲ ἔδραν τὴν τότε καταδυναστευομένην ὑπὸ τῶν ἀζυμιτῶν νήσον Κῶ. Ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ῥόδου, ὃ οἱ Παππικοὶ εἶχον ἐξιταλίσει, καὶ ἱεραποστολικῶς ἠργάσθη εἰς Κάλυμνον, Νίσυρον, Πάτμον καὶ Λέρον. Προσηύχετο καὶ ἠργάζετο. Τὸ "Κρυφὸν Σχολεῖον" ἀνεβίωσε καὶ ὁ σπόρος τῆς εὐσεβείας εὗρισκε γόνιμον ἔδαφος.

Ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος τὸ 1925 διωρίσθη Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Σπηλαίου τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἐπὶ δέκα συναπτὰ ἔτη ἔζει τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου, ὅπου ὠμίλησεν ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐλειτούργει. Ἐξωμολόγει καὶ ἐκήρυττε. Ἰάτρευε τοὺς νοσοῦντας μὲ τὴν μεσιτείαν τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου καὶ ἐπορεύετο τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς νήψεως. Ἐν ἔτει 1935 ἀνέλαβε τὴν ἡγουμενίαν τῆς Μονῆς τοῦ Θεολόγου, θέσιν τὴν ὁποίαν μετὰ δυσκολίας ἐκράτησεν ἐπὶ διετίαν. Ὁ ἀρχέκακος ὁμως Βελίαρ, ὅστις ὡς λέων βρυχᾶται, ἐζήτηε νὰ καταπίῃ (Ἀ΄ Περτ. ε΄ 8) τὸν ἀκάματον ἐργάτην τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ὁ Κύριος ἐπέτρεψε τὸν πειρασμὸν διὰ νὰ λάβῃ ὁ

Ἀμφιλόχιος καὶ τὸ στέφος τῆς μαρτυρικῆς ὁμολογίας.

Τὰ δόλια καὶ ὑπουλα σχλεδία τῶν ἀλλοδόξων κατακτητῶν δὲν ἤγγιζον τὴν γνήσιον Ὁρθόδοξον Ἕλληνα, εἰς τὰ φλέβας τοῦ ὁποίου ἔρρεε αἷμα ἠρώων. Ἐκρατεῖ τὴν σημαία τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ὑψηλὰ καὶ ἀντέδρα μὲ θαυμαστὸν ψυχικὸν σθένος εἰς τοὺς ἀζυμίτας. Ἐνεκα τούτου ἐπεσημάνθη ὡς πρόσωπον ἐπικίνδυνον καὶ οἱ κινήσεις αὐτοῦ ἐτέθησαν ὑπὸ παρακαλούθησιν. Εὐρέθη ὁμως καὶ ἐδῶ Τούδας, ὁ ὁποῖος προέδωκε τὸν Γέροντα. Οὗτος προήρχετο ἐκ τῶν κόλπων τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος. Ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος ἀπεμακρύνθη βιαίως τῆς ἡγουμενίας, διὰ νὰ πληρώσῃ διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἅπαν τὸ χειμαζόμενον τῆς Ἑλλάδος Ὁρθόδοξον πλήρωμα. Ὅπως παλαιότερον οἱ Κολλυβάδες ἐξῆλθον τοῦ Ἀγιωνύμου Ὄρους καὶ τὰς λαμπάδας τῆς εὐσεβείας ἤναψαν ἐν ταῖς νήσοις τῆς Ἑλλάδος, οὕτω καὶ ὁ Γέρων Ἀμφιλόχιος ἐξορισθεὶς τῆς Πάτμου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἀποστόλων τρίβοις ἠκολούθησε καὶ Χριστὸν ἐδίδαξεν ἐν τῆς Ἑλλάδος τοῖς πέρασι. Ἡπειρος, Μακεδονία καὶ Κρήτη ἐγεύθησαν τῶν λόγων τοῦ διαπρυσίου ἱεροκήρυκος. Ὁ ἀγαθὸς σπορευς Ἀμφιλόχιος ἔσπειρε τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκαμάτως καὶ ἠξιώθη ἀπολαῦσαι πλουσίου πνευματικοῦ ἀμνητοῦ. Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ χρόνου τῆς ἐξορίας αὐτοῦ ἐν ἔτει 1939 ὁ Ἀμφιλόχιος ἐπέστρεψε πανηγυρικῶς εἰς Πάτμον, ἐνθα ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τὴν πνευματικὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν ἐν αὐτῇ μοναζουσῶν. Ἡ φροντίς ὁμως αὐτοῦ δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν τὸν ἄνω μονήν. Τὸ ἀποστολικὸν καὶ πατερικὸν πνεῦμα τοῦ Γέροντος Ἀμφιλοχίου δὲν εἶχεν ὅρια. Πάντοτε ἰλαρός, εὐπροσήγορος, ἀπλοῦς, ταπεινὸς καὶ ἀνεξίκακος ὑπεδέχετο τοὺς πάντας, ἐγγραμμάτους καὶ ἀγραμμάτους μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης. Εἶλκυε καὶ ἀνέπαυε πιστοὺς πάσης ἡλικίας, ἀκόμη καὶ τὰ παιδιά. Εἶχε τὴν δύναμιν νὰ κύπτῃ μετὰ πατρικῆς ἀγάπης εἰς τὰ τραύματα τῶν ψυχῶν καὶ νὰ χέῃ βάλσαμον παρηγορίας ἐν αὐταῖς, βάλσαμον ἀγάπης Χριστοῦ. Ἐδιδε θάρρους εἰς τοὺς ἐμπεριστάτους καὶ κάμνοντας καὶ μετὰ διακρίσεως ἐφήρμοζε τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἐξομολογουμένους. Ἡ εὐχὴ τοῦ Ἱησοῦ δὲν ἔλλειπε

ποτὲ ἀπὸ τὰ χεῖλη καὶ τὴν καρδίαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Αἰγαιοπελαγίτου ἀσκητοῦ. Τοῦ οἰκολόγου ἀσκητοῦ, τοῦ φυτεύοντος πεῦκα, τὰ γνωστὰ ἡμῖν ὡς Ἀμφιλοχίας, πέριξ τῆς Μονῆς αὐτοῦ πρὸς μίμησιν τοῦ Δημιουργοῦ καὶ Κτίστου τοῦ σύμπαντος, οὗ τὴν ὠραιότητα ἡμεῖς κατασρέφομεν πρὸς ἴδιον ὄφελος. Χάριτι θείᾳ ὁ ὄσιος Ἀμφιλόχιος ἔφθασεν εἰς βαθύτατον γῆρας. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ὁμῶς αὐτοῦ παρέμενε ὡς καὶ τὸ σφρῖγος νεανικό. Ἡ φήμη τῆς αὐτοῦ ἀγιότητος ἐξῆλθεν τῶν ὀρίων τῆς Ἑλλάδος καὶ πλῆθος κόσμου κατέφευγεν εἰς τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ νουθεσίας καὶ προτροπὰς. Ὁ καιρὸς ὁμῶς τῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ, τοῦ νήψαντος, κακοπαθήσαντος καὶ ἔργον ποιήσαντος εὐαγγελιστοῦ ἐφέστηκε (Β΄ Τιμοθ. δ΄ 6). Ἐπιθυμίαν ἔσχεν " εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι" (Φιλιπ. α΄ 23). Δαψιλῶς δοὺς πάσαις ταῖς μοναζούσαις τὴν αὐτοῦ εὐλογίαν παρέδωκε τὴν ἀγίαν αὐτοῦ ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος (Ἐβρ. ι΄ 31) τῇ 16ῃ Ἀπριλίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1970.

Ὁ ὄσιος Ἀμφιλόχιος ἐδόξασε τὸν Κύριον διὰ τῆς αὐτοῦ ὀσιακῆς πολιτείας καὶ ὁ Κύριος, ὁ τοῖς ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ Αὐτοῦ θαυμαστώσας (Ψαλμ. 15, 3) τὸν ἀντεδόξασε θαυμάτων πλήθει. Τὸ τίμιον αὐτοῦ σκῆνος ἀνακομισθὲν ἐν ἔτει χιλιοσιῶ ἐννεακισιοσιῶ καὶ ὀγδοηκοσιῶ εὐρέθη κροκοβαφὲς καὶ μυροβόλον. Εὐωδίας ἀρρήτου ἐπληρώθησαν τὰ σύμπαντα ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς αὐτοῦ ἀνακομιδῆς τῶν ὀστέων. Ἐκτοτε ἡ θήκη τῶν χαριτοβρύτων καὶ πανσέπτων αὐτοῦ λειψάνων ἐδείχθη ἀκεσώδυνον φρέαρ καὶ πηγὴ ἄλλη Σιλωάμ. Ἀπειρα τὰ καταγεγραμμένα θαύματα καὶ αἱ ἰάσεις αἱ ἐπιτελεσθεῖσαι τῇ πρεσβείᾳ καὶ χάριτι τοῦ νεοφανοῦς αὐτοῦ τῆς Πάτμου ὀσίου, τοῦ θαυματουργοῦ, λέγω, Ἀμφιλοχίου. Αὐτὸν οὖν ἀξιοχρέως μακαρίζοντες, πάντες χριστώνυμοι, ὀλοθύμῳ ψυχῆς ἐφέσει δόξαν ἀέναον πέμψωμεν τῇ ὑπερσυνήτῳ καὶ ζωοποιῷ Τριάδι, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.